

B&W handhaaft vernoeming Klazien uut Zalk

Domheid Kampenaren herbevestigd

C.N.M. Renckens

Tijdens het rumoer rond het besluit van B&W uit Kampen om in een nog te bouwen nieuwbouwwijkje in Zalk, onderdeel uitmakend van de gemeente Kampen, een straat te vernoemen naar wijlen de kwakzalfter en natuurgenezeres Klazien uut Zalk, stelde VtdK-secretaris Frits van Dam tegenover de *Volkskrant* (27 oktober 2009) dat zo'n besluit doorzetten 'alleen maar kan in Kampen waar spreekwoordelijke domheid heerst.' Meerdere VtdK-leden plaatsten kanttekeningen bij deze uitlating en vroegen zich bijvoorbeeld af of je hiermee wel vrienden maakt.

Moest dat nou zo? Nog afgezien van de vraag of vrienden maken een eerste doelstelling van de VtdK in het algemeen en van onze secretaris in het bijzonder (eerder een meester in 'the noble art of making enemies', maar dat moet onder ons blijven) zou moeten zijn: de domheid der Kampenaren is niet door hem verzonnen, maar berust op harde wetenschappelijke gegevens. Literair historicus Matthijs van Boxsel (1957) doet al sinds 1986 onderzoek naar domheid in al zijn facetten en publiceerde in 2005, als deel 3 van zijn Encyclopedie der domheid *De Topografie van de Domheid* (uitgeverij Querido). Daarin geeft hij een historische schets van hoe Kampen uitgroeide tot 'de hoofdstad der domheid' in ons land. De afstand tot nummer twee (Dokkum) is volgens Van Boxsel enorm. Van Boxsel beschreef hoe de reputatie van de domheid der Kampenaren al in de zestiende eeuw werd besproken in boekvorm. In het Duitse kluchtenboek van *Kirchhoff* uit 1563 wordt de intelligentie van een Kamper raadslid belachelijk gemaakt. Hij keurt het voorstel om een weiland met zout te bezaaien, om zo zout te oogsten, goed. En, zo voegde hij eraan toe, hij liep zelf ook al langer met dat idee rond. Het Duitse *Lalebuch* uit 1597 nam uit *Kirchhoff* verschillende verhalen over. Het kluchtenboek *De Geest van Tamboer* uit 1659 vormde een onafhankelijke bevestiging van de Kampense domheid en bevatte onder meer een ui getiteld *Onnooselheydt van een Camper* (zie ook pagina 17). De herkomst van het begrip Kamper Ui is onduidelijk, wel is bekend dat de bewoners van Kampen voornamelijk leven op uien en jus. De bewoners van Kampen heten ook wel Kamper steuren en de domheid wordt vooral gevonden onder de Kamper burgemeesters, wethouders en raadsleden: de elite van de stad.

Klazien • Elders in dit nummer (zie pagina 29 en 30) is de brief van B&W Kampen met hun reactie op ons protest integraal opgenomen en men beroept zich daarbij op een DA-drogist en beklemtoont Klaziens toenmalige roem en bestsellers, die menigeen aan het denken zouden hebben gezet. De enige concessie die B&W deden is de naam zo te kiezen dat niemand daarin meer Klazien uut Zalk zal herkennen: de locatie gaat namelijk Klaasje van den Brinkerf heten. Beroemd was de 'natuurvrouw' (dixit B&W Kampen) natuurlijk wel, aangestuurd door slimme marketing van NCRV-programmamakers als Patrick van Mil, recent benoemd tot directeur Stedelijk Museum Amsterdam. En ze stond inderdaad vaker in de boekentoptien dan Harry Mulisch.

Debatteren met haar was lastig, want ze bezat een onverstoorbare flux de bouche en keek niet op tegen medische autoriteiten. Alfred Vogel en Cornelis Moerman waren haar grote voorbeelden. Ik heb eens met haar gediscussieerd in een lunchpauzeprogramma op het ministerie van VWS in Leidschendam en ik bespeurde eerst wat nerveuze tics in haar gelaat toen ik Vogel citeerde met zijn toepassing van gemalen stierentestikels tegen multiple sclerose. Met haar zwaar Overijsselse tongval verklaarde zij nadrukkelijk 'ook tegen kwakzalverij' te zijn en trachtte mij af te troeven met mededelingen over haar gynaecoloog die er heel anders over dacht dan ik. Deze dr. Verbruggen uit Zwolle had haar aan haar verzakking geopereerd en bleek verbaasd over de snelheid waarmee zij van die operatie herstelde! Dat moest wel met haar gezonde levensstijl samenhangen. In een ander tv-programma discussieerde ons bestuurslid Timmerman (farmacochemicus en hoogleraar) eens met haar en na afloop vertrouwde ze hem toe dat ze dit (VARA-)publiek

niet erg prettig had gevonden. 'We hadden beter de EO kunnen nemen'.

De onloochenbare domheid der Kampenaren en hun onvermogen zich van dat welverdiende imago te ontdoen heeft ertoe geleid dat sommige Kampenaren in een vlucht naar voren van die reputatie een geuzennaam hebben gemaakt. Men doet ervan alles aan om zich met enige zelfspot te presenteren. Zo wordt er jaar-

lijks in het centrum van Zwolle een namaakkoe met zijn tong uit zijn bek aan een halsketting tegen de toren opgehesen, terwijl er in Kampen ook meerdere boekjes verschenen onder de naam *Kamper uien*.

Halsema publiceerde zijn *Kamper uien* in 1927 en nog in 2005 kwam de plaatselijke journalist Henk de Koning met *Nieuwe berijmde Kamper uien*. Net uitgegeven ingenaaide boekjes daar niet van, maar als ze nou wat slimmer waren geweest, dan hadden ze er natuurlijk een losbladige uitgave van gemaakt. ●

● Kort ●

Kemper uien

Koe aan de toren • Boven op de toren en meer precies op de omloop van de Nieuwe Toren woekerden plukken gras welig. Door de burgemeester en schepenen werd besloten een koe van één van de vele Kamper stadsboerderijen op te hijsen naar de omloop van de toren zodat zij daar het gras weg kon grazen. De koe werd met een touw om de nek naar boven gehesen. Toen de koe halverwege was riepen de Kampenaren: "Kijk toch eens hoeveel trek ie heeft. De tong hangt al uit z'n bek." Het beest kwam natuurlijk dood aan.

De steur met de bel • De burgemeester en schepenen waren zeer vereerd met het werkbezoek dat de bisschop aan Kampen zou brengen. Ze besloten dan ook dat de bisschop een luxe feestmaal voorgeschoteld diende te krijgen en vingen hiervoor een uitzonderlijk grote steur uit de IJssel. Op het moment dat men de steur wilde fileren kregen de Kampenaren te horen dat de bisschop was verhinderd wegens ziekte.

De kans dat ze ooit weer een steur met een vergelijkbare omvang zouden vangen werd als uiterst klein ingeschat. Ze besloten daarom de steur van een zilveren bel te voorzien zodat ze hem in de toekomst konden traceren via het geluid van de bel. Ze lieten de steur weer los

en na enige weken wordt het nieuwe bezoek aangekondigd. De steur is echter niet te vangen en de kok maakt uit nood *Kampersteur* (harde eieren in mosterdsaus).

De Kamper ui • Een trekkende landloper maakt een boer en zijn vrouw wijs dat hij van alleen ui, water en zout soep kan maken. De boerenlui zijn geïntrigeerd en kijken aandachtig hoe de landloper zijn ui, water en zout in de pan gooit maar merken daarbij niet op dat ondertussen een aanzienlijk deel van hun voorraad eveneens in de pan verdwijnt "voor de smaak".

Het Kamper brandweerbureau • Voor de brandweer wordt een nieuw bureau gebouwd en men begint met een toren voor een vluchtroute, die drie verdiepingen hoog is. Daarna komt men erachter dat er niet genoeg geld is om de rest van het gebouw zo hoog te maken, waardoor er uiteindelijk een gebouw komt van twee verdiepingen hoog, maar met een vluchtoren van drie verdiepingen.

De optochtswagen voor prins Willem • De bevolking van Kampen is uitgelaten over de komst van prins Willem en laten een optochtswagen bouwen om de stad mee uit te rijden. Maar de optochtswagen is, tot ieders spijt, te hoog om door de poort te kunnen. ●